

Barbarič, Juraj - Moje stanovisko k akreditacím

Moje stanovisko k akreditacím – zejména, ale nejenom psychoterapeutických výcviků – se zformovalo v letech 2000 – 2001. Tehdy jsme se skupinou kolegů (které tady nebudu jmenovat, protože si nejsem jist, zda by s tím souhlasili) založili něco, co jsme tehdy nazvali Iniciativa 2000. Cílem této Iniciativy bylo pokusit se v jednání s výborem České psychoterapeutické společnosti v České republice prosadit ideu, že psychoterapie je a má i formálně/politicky být *profese samostatná a mimo-rezortní*.

Profese samostatná znamená, že nemá/nemusí být vázána na předchozí vzdělání v oboru psychiatrie či psychologie, ale že má existovat možnost stát se *psychoterapeutem* nezávisle na předchozím vzdělání. Samozřejmě samostatné psychoterapeutické vzdělávání musí být tak kvalitní, aby zajistilo požadovanou kvalitu psychoterapeutických služeb. Pokud se někdo stává psychoterapeutem po studiu psychologie, tak se mu něco z toho studia do vzdělání psychoterapeuta počítá; pokud se někdo chce učit psychoterapeutem třeba hned po střední škole, anebo jako absolvent fakulty informatiky, tak toho bude muset absolvovat mnohem víc, ale tu možnost má mít. Výsledkem je pak profese *psychoterapeut* a ne psycholog nebo psychiatr s nějakým psychoterapeutickým vzděláním.

Profese mimo-rezortní znamená, že existuje pouze jedna psychoterapie (pozor, teď nemluvím o psychoterapeutických směrech) a ta jako taková může a má být vykonávána v rezortu zdravotnictví, školství, sociálních věcí, v oblastech podnikatelských a podobně. Neexistuje psychoterapie, která by byla určena speciálně pro zdravotnictví, nebo speciálně pro školství. Psychoterapeut je prostě psychoterapeut a pokud své řemeslo ovládá, je jedno, v jakém rezortu či kontextu toto své řemeslo vykonává.

(Zde krátce popsany model je v souladu s Evropskou deklarací psychoterapie, která vznikla v rámci Evropské asociace pro psychoterapii, nicméně v této podobě funguje zatím v jediné evropské zemi a tou je Rakousko – kde se to povedlo prosadit po úporných politických bojích a lobování.)

Už se nedivím. Když jsme my tehdy jako zmíněná Iniciativa 2000 začali o tomto modelu s výborem České psychoterapeutické společnosti hovořit, narazili jsme na neuvěřitelný odpor, samozřejmě zejména lidí, působících na půdě zdravotnictví. Proč? Nu proto, že zdravotnictví je pro „psychoterapeuty“ největší a nejhlubší koryto. Jednak samotná práce na půdě zdravotnictví (protože je hrazena zdravotními pojišťovkami a tak je to poměrně snadný a bezpečný příjem) a jednak realizací psychoterapeutických výcviků s akreditací pro zdravotnictví, protože zájemců o práci ve zdravotnictví je z výše uvedeného důvodu relativně snadného výdělků velké množství. A tak jsme vyslechli mračna většinou pseudo-argumentů, proč je potřeba udržet *psychoterapii* zejména na půdě zdravotnictví a vytvořit a udržet systém akreditací pro psychoterapeutické výcviky pro zdravotnictví. Podruhé v životě jsem zažil bahno a špínu *politického boje* a podruhé v životě jsem byl (a jsem) z toho nesmírně zhnusený. (Poprvé to bylo na přelomu let 1989/1990, kdy se v psychiatrické léčebně, kde jsem

tehdy pracoval, uvolnilo místo ředitele!) Výbor České psychoterapeutické společnosti, mající podporu v členské základně, skládající se především ze *zdravotnických psychoterapeutů*, samozřejmě – ke škodě celé psychoterapie a konzumentů psychoterapeutických služeb - svůj postoj prosadil. A já definitivně ztratil svou naivní víru, že mým kolegům jde víc o kvalitu profese a o péči o pacienta či klienta, než o koryta.

Já, i když jsem splňoval všechny kritéria pro to, abych si svůj vlastní psychoterapeutický výcvik nechal pro zdravotnictví akreditovat, jsem to neudělal a za stávajících *politicko/byrokraticko/odborných* to nikdy neudělám! A to mne za uplynulá léta mnoho studentů, se kterými jsem se setkal na vysoké škole a kteří mne zažili jako učitele, žádali, abych si tu akreditaci udělal, aby ke mně mohli do výcviku. Kdybych to udělal, bylo by to pro mne jednak upřednostnění mých ekonomických zájmů nad zájmy profesními a jednak porušení mého přesvědčení, že *psychoterapie* je pouze jedna a že tedy si něco nechat akreditovat pro zdravotnictví je *principiální profesní nesmysl* a lidsky/ekonomicky je to *prostituce*.

Já jsem svou hlavu před tímto *psycho/politicko/byrokratickým šimlem* sklonil v průběhu své profesní dráhy dvakrát. Poprvé to bylo, když jsem si udělal atestaci z klinické psychologie. Tehdy jsem prostě chtěl pracovat na půdě zdravotnictví a atestace byla (a je) toho podmínkou. To bylo ale dávno, tehdy jsem byl ještě hodně mladý a blbý, jak v lidském, tak v odborném slova smyslu. Podruhé to bylo u takzvané *specializační zkoušky ze systematické psychoterapie*, která, když jste ji získali, vás opravňovala vykazovat systematickou psychoterapii zdravotním pojišťovnám. Proč o tom na tomto místě hovořím? Nu, také proto, že ta zkouška byla fraška. Seděli jsme před komisí, která tehdy zkoušela, v jedné chvíli dva, já a mně zcela neznámá kolegyně. Tato kolegyně v podstatě neuměla kvalifikovaně odpovědět na jedinou, i celkem triviální otázku, kterou od komise slyšela, ale přesto tu zkoušku udělala. To se mi překvapením motala hlava a ztratil jsem další iluze.

Akreditace a zkoušky v psychologii a psychoterapii, tak, jak je znám, nejsou v žádném případě zárukou toho, že člověk, který absolvuje akreditovaný kurz či udělá nějakou speciální zkoušku, je opravdu kvalitní profesionál. Je to děsivé zjištění v oborech, kde jde o lidské duše a lidské zdraví! A o lidské životy obecně.

Nedávno jsem při prohlížení internetu u jednoho kolegy, našel *kurz grafologie, akreditovaný Ministerstvem školství!!!* ... Myslel jsem, že spadnu ze židle! Z následujících důvodů:

a) grafologie je sice módní, ale vědecky zcela neobhájitelná *diagnostická* metoda, nic o *charakteru, povaze, osobnosti* člověka nevypovídá (a to se na základě grafologických výsledků rozhoduje třeba o tom, zda někoho přijmou do zaměstnání či nikoli!!!) (jediná hodnota grafologie možná spočívá v tom, že pomůže určit pravost podpisu na nějaké listině);

b) ministerstvo jako vládní instituce akredituje kurz, který učí něco, co je na úrovni hry v kostky ..., a co má rozhodovat či spolurozhodovat o osudu lidí;

c) a to ke všemu ještě Ministerstvo školství ... kdoví, co si chudáci žáci musí zažít díky tomu, co o nich vyčtou *vyškolení grafologové* ...

Lidé chodí do akreditované kurzy. Někteří proto, že si domnívají, že to zaručuje kvalitu kurzu. Někteří proto, že to od nich vyžaduje nebo bude vyžadovat jejich zaměstnavatel nebo jiná instituce, která se bude podílet na tom, jak se budou živit.

Tím se ze samotné akreditace stal velký byznys a zcela ztratila svůj původní smysl – tedy ochranu kvality kurzů a vzdělávacích programů. Tento smysl akreditačních procesů a akreditací beztak nelze v korupčním a spíš na peníze než na kvalitu profese zaměřeném prostředí udržet.

Jediný způsob, který může kvalitu kurzů a vzdělávacích programů udržet, je trh, a to tak, že se lidé v kurzech a vzdělávacích programech naučí to, co bude pro konzumenty jejich služeb opravdu užitečné. A tím jsme zpátky u osvěty veřejnosti – i z tohoto důvodu musí veřejnost vědět, jak vypadá a má vypadat moderní péče v oborech psychologicko-psychiatrických a vytvořením společenské poptávky a reálně konkurenčního prostředí trh vyčistit a zkvalitnit!

(Staženo z internetových stránek autora)